

Les TIC al Parlament de Catalunya

Castelldefels, 23 d'octubre 2009

Senyor director de l'Escola Politècnica, moltes gràcies per la seva presentació. Senyor delegat del rector, representant de l'Ajuntament, professorat, alumnes, senyores i senyors, en primer lloc vull agrair-los la invitació a participar en aquest quinzè aniversari de la primera promoció de l'Escola Politècnica Superior de Castelldefels.

Se m'ha convidat a pronunciar una conferència sobre "Les TIC al Parlament de Catalunya". També hauria pogut fer la conferència "Els tics més famosos del Parlament de Catalunya" (*rialles*), però ens quedem amb les TIC. Començaré situant la qüestió en el seu context, que no és altre que el fet que les tecnologies de la informació i la comunicació són omnipresents a la societat actual.

Si qualsevol de nosaltres agafa un dia, el que sigui, de la nostra vida, i repassa el que fa i es para a pensar en quina activitat no hi tenen cap paper les tecnologies de la informació i la comunicació, sigui de manera directa, sigui de manera indirecta, sigui visible, sigui invisible, ara mateix li costaria trobar-ne cap.

Com ja saben, i com han teoritzat nombrosos experts de les ciències socials, les darreres dècades vivim el que s'ha anomenat la "revolució de les TIC". Revolució perquè és una evolució accelerada; revolució perquè transforma totes les esferes de l'activitat humana, i a més ho fa perquè les tecnologies de la informació i la comunicació ens canvien la manera de relacionar-nos, la manera d'informar, la manera d'informar i la manera d'informar-nos, en la doble direcció, la manera de comunicar, la manera de gestionar els recursos i, sobretot, la manera de gestionar el temps, també la manera d'organitzar-se i la manera d'actuar.

Podríem dir que la profusió de noves eines ens porta noves possibilitats, deriva en noves formes de fer i acaba configurant noves realitats. I això és aplicable a l'àmbit personal, al món social, a l'empresarial, a la universitat, a l'esfera privada i a l'esfera pública.

Sovint no en som conscients, però de segur que quedarà als llibres d'història, siguin en paper o siguin digitals, en un futur immediat, i es parlarà d'aquesta

revolució de la qual no sempre som conscients però que vivim en primera persona, que protagonitzem, una revolució en la qual tots som subjectes actius, en la qual participem, i és evident que vostès d'una manera especial.

No se m'enfadin, però jo diria –ho dic amb tot el to positiu que pot tenir la paraula, dita en un altre context potser algú diria: “Què dius!”–, per entendre'ns, que en la revolució de les TIC vostès són destacats agents revolucionaris.

Com he dit, la política no s'escapa d'aquesta revolució. Per diferents causes, la política és un àmbit, sobretot en la vessant institucional, que li costa molt canviar. És resistent als canvis per definició. És un espai de transformacions lentes, més aviat conservador. Però no és aliè a les noves realitats del nostre temps. A alguns ens toca empènyer amb insistència cap a la modernització, i tot i les resistències penso que poc a poc anem aconseguim alguns canvis. Menys dels que voldríem, segur. Però es comencen a veure algunes coses, comença a haver-hi algun element de canvi important en tot aquest context.

Per tant, som davant d'un nou context, del que podríem dir que és una nova realitat política, incipient, i dintre d'aquest context ha fet fortuna un concepte, que és el de política 2.0. No hi ha encara una definició oficial de què és, la política 2.0, o potser n'hi ha moltes, però m'atreveixo a dir que és la política que es vehicula mitjançant les anomenades xarxes socials, de les noves tecnologies de la informació i la comunicació. Per tant, ens trobem davant d'un nou escenari per a la participació política, que permet no solament agrupar-se i organitzar-se a distància, sinó que permet, i aquí és on hi ha la clau per mi de tot plegat, interactuar i, per tant, generar un capital polític col·lectiu.

I de la mateixa manera que no hi ha una definició oficial del que és la política 2.0, sí que hi ha un referent mediàtic claríssim de la política 2.0, que és l'actual president dels Estats Units, Barack Obama. Fixeu-vos-hi: Barack Obama surt com un candidat amb poques possibilitats, per molts motius, i acaba essent president dels Estats Units, que deu ser la cosa més difícil que hi deu haver en política en el món. Ho és perquè, com explicava Manel Castells, i el cito textualment, “ha guanyat la presidència perquè ha mobilitzat milions de nous votants, sobretot joves i de minories ètniques, que no participaven en la política perquè no creien que la seva veu pogués ser escoltada. Obama els ha donat esperança, els va

anar a cercar porta per porta, els va connectar per internet, va organitzar l'espai local i el virtual i els va fer pensar que el canvi era possible". Això ho diu Manel Castells.

Amb la campanya d'Obama el concepte de la política 2.0 s'ha consolidat i, a més, s'ha popularitzat arreu del món. Hi ha analistes polítics que en fan una comparació, traslladant-se d'època i d'eleccions, però no de país, amb els discursos radiofònics de Roosevelt o amb aquell famós debat televisiu entre Kennedy i Nixon, que van situar la ràdio, en primer lloc, i després la televisió, com a instruments de comunicació que eren centrals i definitius en la política del seu temps. El que la diferencia d'aquells canvis anteriors és el flux de la relació entre la ciutadania i els seus representants. La ràdio i la televisió era un instrument propi de la democràcia del segle XX. Informava i comunicava en una direcció. El 2.0, l'activació de xarxes socials, implica comunicació en totes dues direccions. És diàleg. És, per tant, participació activa.

I compte: s'equivoquen, els qui ho veuen només com una forma de fer campanyes electorals. El 2.0 és participació, i la força de la participació, un cop engegada, no és fàcil d'aturar. Entra, crec que ja ara, en el dia a dia polític.

El canvi del 2.0 no és un canvi d'eina –de fet internet ja fa anys que existeix i que s'utilitza–, sinó que és un canvi d'ús, un canvi en la manera de fer. Les noves tecnologies ens permeten, als representants polítics, difondre millor el que fem; fer-nos més presents, d'alguna manera, als qui ens han escollit; per tant, ens permeten que intentem ser més propers.

Em poso com a exemple, si m'ho permeten. A mi, em possibiliten difondre activitats que normalment estan allunyades del gran interès mediàtic, activitats que, d'altra banda, restarien absolutament invisibles per a la ciutadania. Per tant, fent ús de les xarxes socials la meua feina és més coneguda. Els actes a què assisteixo, com per exemple aquest, tenen una mica més de repercussió. Ara ja han sortit tots vostès a la xarxa. Faig un bloc, faig un "twitt", que després se'n va al Facebook, penjo una foto de l'acte, i això arriba a molta gent. I la gent en fa debat, de vegades, i comenta, i explica, i qüestiona, i et demana, i et demana, i et continua demanant. També, els assistents poden difondre el que ha passat, el que

s'ha dit, i ho poden fer per mitjà de les xarxes socials, evidentment, escrivint-ho al seu bloc o com millor els sembli.

Per tant, el que abans era simplement una conferència del president del Parlament en un lloc –que la feinada que hi ha per sortir en qualsevol diari en un raconet–, ara, en aquests moments, esdevé una activitat d'interacció. Entre altres coses perquè no som només vostès i jo, sinó que hi ha molta altra gent que amb la xarxa social pot incidir, pot participar o pot actuar sobre aquest acte.

També permet conèixer la persona que hi ha darrere la figura del representant, i amb això trenquem una mica determinades imatges i determinats tòpics. Els polítics no som déus, ni som herois, ni tampoc som els dolents de la pel·lícula per definició. Som persones que pensem, som persones que sentim, que treballem, que ens emocionem, que tenim gustos, i sovint disgustos, i que a més potser ens agrada compartir-los.

Doncs bé, si es fa ben fet, el 2.0 pot humanitzar la política. I amb el 2.0 els debats, les idees plantejades, poden tenir més recorregut després d'un acte, d'una audiència, d'una conferència, perquè continuen en l'espai virtual. En aquest sentit, els plens del Parlament en aquests moments agafen una dimensió a la xarxa absolutament diferent de la que hi havia hagut fins ara. I poso només un exemple. En el darrer ple hi va haver la sessió de control al president de la Generalitat i va sortir el tema de l'impost de successions. Va ser pregunta-resposta, rèplica-contrarèplica; dos minuts i mig, dos minuts i mig i s'ha acabat. Però a la xarxa va continuar un debat en paral·lel per mitjà del Twitter, i després del Facebook, en la qual centenars de persones van opinar sobre l'impost de successions i van plantejar dubtes que alguns diputats es van atrevir a respondre. Per mi això és un símptoma, és una mostra que alguna cosa passa, que alguna cosa canvia, i a més penso que està bé que sigui així.

Per tant, aquí rau la part més important, en el flux invers. No solament una difusió més detallada o més propera, sinó intentar aprofundir en la mateixa via, en les vies que sempre hem tingut.

La política 2.0 propicia no solament el seguiment de la política, sinó que propicia el diàleg, el debat i la participació. Dit d'una altra manera: és una porta que condueix a una democràcia més directa, a una més gran participació política de la

ciutadania. I quan dic això no em refereixo només a escollir els representants, sinó que em refereixo a dialogar, a debatre, a deliberar amb nosaltres i amb altres ciutadans. Dóna opció a fer-se sentir i a participar no solament en el moment del vot electoral, sinó de manera permanent. Les eines 2.0 ofereixen noves possibilitats, generen noves formes de fer, i això, tard o d'hora –això, tard o d'hora– acabarà generant canvis en l'organització del nostre sistema polític. I n'estic absolutament convençut.

Com advertia amb enginy i amb un punt de provocació Alain Rouquié, doctor en ciències polítiques, “al principi del segle XX, si tres joves estaven d'acord amb una idea fundaven un partit. Avui aquests joves amb idees en comú el que fan és crear una pàgina web o un bloc”.

La xarxa ofereix moltes oportunitats a la militància, a l'activisme, al dinamisme social, econòmic, associatiu, etcètera. Com els he dit, la política 2.0 implica participació, i l'estudi de les experiències de participació directa de la ciutadania coincideixen sempre en un aspecte. Quan les persones participen en un procés de presa de decisions augmenta el seu interès posterior sobre el tema en qüestió. I aquí podríem parlar, per exemple, d'aquestes consultes més o menys simbòliques que s'han fet, com la d'Arenys de Munt. Però és que, a més, reforcen la seva cultura política; fan un seguiment més gran del que és la cosa pública, la res publica, que se'n diu; fan un seguiment més important dels problemes i de les demandes del seu entorn, i en conseqüència acaben augmentant la seva participació política de manera general. Per tant, és una manera d'aconseguir que tinguem una ciutadania més responsable, més responsable en el sentit de més implicada en el funcionament de la democràcia.

En participar la ciutadania s'informa més, i si vol pot estar molt més al damunt del dia a dia dels polítics, de la política. No tinc cap mena de dubte que això acaba per enfortir el funcionament del sistema democràtic, i en enfortir-lo és menys vulnerable i és més eficaç.

La participació política és un possible cercle virtuós, exigent, no exempt de perills –cercle virtuós, exigent i no exempt de perills. En tot cas, és clar que és un possible cercle virtuós cap a la millora de la democràcia.

I segons molts indicadors comença a fer-se urgent, aquesta millora del funcionament del sistema polític a Catalunya, i a altres llocs. Els últims anys venim escoltant diverses veus que avisen, i cada cop amb més insistència, d'un creixent distanciament entre el món polític i la ciutadania, entre els polítics i la gent del carrer.

Alguns exemples extrets del Centre d'Estudis d'Opinió. Segons el baròmetre d'opinió pública del mes de juliol, més del 50 per cent dels enquestats –més del 50 per cent dels enquestats– van manifestar que se sentien poc o gens satisfets amb el funcionament de la nostra democràcia. Remarco el concepte: insatisfets no amb un govern o amb un altre govern. No, no. A més, això dóna xifres superiors. Insatisfets amb el funcionament de la democràcia. El mes de febrer, prèviament, un altre informe del CEO va indicar que més del 50 per cent dels enquestats desconeixia quins partits formaven l'actual Govern català. És a dir, hi ha una massa crítica elevada i constant de rebuig a l'actual funcionament del sistema polític, i hi ha un nombre elevat de ciutadans que participen a les urnes sense fer cap seguiment de la realitat política. Totes dues coses, demostrades per les xifres, són una clara advertència, una alarma que ens recorda que cal millorar la qualitat de la nostra democràcia i, per tant, augmentar l'interès per la política i la cultura política.

En aquest sentit, internet, el món 2.0 i l'ús intensiu de les xarxes socials, que formen part de la societat del nostre temps, són una eina útil –no dic l'única– per reconciliar l'activitat política amb la Catalunya actual i impulsar la participació. I que quedi clar. Insisteixo en aquest concepte: són una eina. Ni l'única, ni la més important, segurament. Però poden ser una eina molt útil, que dinamitzi, com ho han fet les tecnologies de la informació i la comunicació en molts altres àmbits de la societat. I vostès, en això, hi tenen una certa experiència.

Què hem fet al Parlament perquè comencés a caminar cap a un cert concepte de parlament 2.0? D'entrada, prendre consciència, i un cop hem pres consciència d'aquesta nova situació vam intentar acceptar el repte d'intentar a més que el Parlament fos una de les institucions capdavanteres en aquesta qüestió. Fixin-se que sóc molt prudent i sempre parlo d'intentar, de començar a caminar o d'anar fent, perquè aquest és un tema que costa.

El Parlament du a terme un esforç molt important per intentar ser un parlament transparent, obert, accessible a la ciutadania que representa, que és per a qui treballa, en el fons. Nosaltres representem els ciutadans, però és que a més de representar-los treballem per ells, i de vegades això ho perdem també de perspectiva nosaltres mateixos.

En una primera fase ja acomplerta, el que va fer va ser crear instruments per donar a conèixer la feina que fa el Parlament. En una d'aquestes enquestes prèvies hi havia una dada que era absolutament rellevant i significativa; aquesta la vam fer nosaltres per mitjà del CEO, però era pròpia del Parlament. I una de les conclusions més importants deia que la gent que coneix el que es fa al Parlament ens valora bé o molt bé, i són els que n'hi ha menys, són un percentatge baixet. El percentatge baix de gent que coneix el que es fa al Parlament fa una valoració molt alta del que s'hi fa. Per contra, la gent que no sap què es fa al Parlament, que no coneix quina és la nostra activitat, ens valora negativament; els tòpics de sempre, i aquests eren el percentatge més alt.

És absolutament significatiu. I, per tant, què vam decidir? Home!, vam decidir que a més de fer les coses bé havíem d'explicar molt més el que fèiem. I a partir d'aquí vam posar en marxa el Canal Parlament, que va néixer amb la voluntat d'intentar portar el Parlament al menjador de casa de la gent. I en aquests moments el Canal Parlament es pot veure pel 3/24 –estem pendants de l'apagada analògica per poder tenir un canal digital pròpiament– i també es pot veure pel web del Parlament. Per tant, és accessible a tothom.

Vam fer també les opcions de subscripció i llistes de distribució de continguts del web del Parlament. En aquests moments tenim més de 7.500 subscripcions. Essencialment, es tracta que la gent pugui saber el que li interessa del debat parlamentari tenint-ne la informació directa.

També vam actuar per implementar les noves possibilitats tecnològiques a la feina dels representants polítics, i per tant potenciar la seva presència territorial, que per mi també és un dels reptes del segle XXI. I aquí hi havia algunes mesures, com per exemple l'anomenada “oficina mòbil” dels diputats. Vam intentar dotar-los d'eines TIC, i per tant garantir que en tot moment poguessin estar en contacte amb la realitat territorial en primera persona, però al mateix temps estar en

contacte amb els seus grups parlamentaris al Parlament, amb al minut a minut de la cambra. L'oficina mòbil els permetia alhora accedir als recursos TIC necessaris per fer una feina eficaç i projectar aquesta feina que ells feien.

També –encara que això sigui molt relatiu, però cada vegada és més important, perquè ha tingut un debat polític important–, l'accés a internet a la sala de plens. I aquí vam tenir un debat curiós. Quan vaig plantejar que era normal que els ordinadors, els portàtils, estiguessin dins del ple es va provocar un debat curiós. Un debat difícil, a més, perquè hi havia una part dels representants polítics que consideraven que no era digne que un ordinador estigués al Saló de Sessions. Aleshores, la pregunta va ser: “Ah!, no es pot tenir l'ordinador obert, però pots escriure el discurs amb el bolígraf i el paper, o pots prendre notes; ah!, no pots obrir l'ordinador, però pots agafar el telèfon i trucar al secretari o la secretària de grup perquè et baixi un dossier; ah!, no pots tenir l'ordinador obert, però pots llegir el diari.” I els “ah” van ser uns quants més. I, finalment, a l'últim ple vaig comptar, em sembla, cinquanta-tres ordinadors oberts durant el ple. Si un diputat fa un mal ús de l'ordinador dintre el ple, ja s'ho trobarà, ja s'ho trobarà, ara que a més es fan les fotos aquestes dels mòbils. És un risc, és un risc. No, no, és un risc. Però ja s'ho trobarà. El que passa és que per mi és evident que no entendre que les noves tecnologies, i per tant aquestes eines, s'han de poder incorporar a la dinàmica parlamentària és un greu error. En tot cas, vam facilitar l'accés a internet dintre del Saló de Sessions, i per tant això també ens ha permès anar avançant.

Tot això que els he explicat fixin-se que tenia una característica, que era avançar, evidentment, però sempre en una direcció: del Parlament cap enfora, que ja era important, ja era important. I vam decidir que havíem de continuar caminant. I aquests passos comportaven posar en marxa el projecte “Parlament 2.0”, que té per objectius la interactivitat entre política i societat, incrementar la participació de la ciutadania en els afers públics, afavorir l'exercici de debat i escoltar lliurement i obrir nous canals de relació directa amb la ciutadania. Per tant, dit d'una altra manera, modernitzar i obrir la política a la gent, posar el Parlament de Catalunya a la xarxa social per informar de la feina que fa la cambra, però també per poder escoltar els ciutadans.

Tot això ho hem començat a traduir a fets concrets. Vam decidir aprofitar els mecanismes de sindicació de continguts propis del web 2.0, i en aquests moments ja comptem amb un canal del Parlament de Catalunya a YouTube. És a dir, tenim el Canal Parlament, que és el que emet per internet i que s'emet pel 3/24, però també tenim un canal a YouTube, en el qual a més del que produïm nosaltres també hi ha el que produeixen d'altres.

En l'àmbit del Twitter, que com vostès saben és un servei de les xarxes socials de "microblogging" amb què amb cent quaranta caràcters s'expliquen coses, tenim dues coses: un perfil del Twitter propi del Parlament, que és informatiu, i després un agregador de Twitters, de manera que tots els diputats que tenen Twitter el que tenen és un lloc on poden anar seguint debats paral·lels, i això és especialment rellevant quan hi ha sessions plenàries o algunes comissions.

Tenim una pàgina pública del Parlament al Facebook; hem anat creant elements de sindicació de continguts, de manera que cadascú es pugui fer una mica el seu propi web en funció dels interessos que pugui tenir; aquell mecanisme de subscripció que els deia que havíem creat, l'hem replantejat, i ara ja no solament són correus electrònics, sinó que el que fem és que es poden syndicar, o sigui, es poden subscriure per correu electrònic, per RSS o per podcast, i a més cada setmana enviem un butlletí amb el resum de tot el que ha passat amb tots els enllaços. Per tant, aquest és un camí d'anada i tornada que comença a ser ja bastant important pel que fa al trasllat d'informació que hi ha.

També hem incorporat el Google Translate al web del Parlament en tots els àmbits. És a dir, facilitem la traducció, encara que sigui automàtica. I avisem: és una traducció automàtica. Però en aquest país, com que amb això de les llengües sempre tenim tants problemes, doncs, escoltin, quaranta-dues llengües a les quals es pot traduir automàticament el web del Parlament i tot el que s'hi va penjant.

Són eines, però, com deia abans, amb el seu ús es comencen a generar canvis. I torno a posar l'exemple que he dit fa un momentet del Twitter: els debats que es produeixen en paral·lel i l'opinió que determinada gent agafa i fins i tot descobreix. Per tant, ja sé que ara és petit, això, però també crec que hi haurà un cert efecte de bola de neu.

En tot cas, el gran canvi, la veritable revolució parlamentària dels propers anys, passarà per saber escoltar la ciutadania, incorporar el coneixement de la ciutadania, incorporar la seva perspectiva. La part més complicada de tot plegat, l'autèntic repte, és canviar les mentalitats, canviar la forma de veure i viure la vida política del país; un canvi de mentalitat dels representants polítics, per damunt de tot i sobretot, segur, però també hi ha d'haver un canvi de mentalitat de la ciutadania.

Abans d'acabar, permetin-me que faci esment del context de crisis que vivim; "crisis", en plural. Tenim crisi financera; crisi econòmica; crisi laboral; crisi de sectors productius; jo crec que tenim una crisi important de valors, que segurament deu ser la mare d'alguna d'aquestes crisis que hem anat passant i que en part és la que ha precipitat la fallida de determinats mercats.

No s'acaben aquí, les crisis. Hi ha crisis que esperen a la cantonada, altres crisis que són, segurament, globals, però que ens afectaran de manera local directament: la crisi energètica, la crisi alimentària, la crisi mediambiental... Totes aquestes crisis ja han mostrat senyals d'advertència que hem de tenir molt presents. I, a més, hi insisteixo, són crisis de caràcter global però que tindran una repercussió específica a casa nostra. I concreta, i concreta.

Per tant, òbviament, hi haurà d'haver mesures globals, però també, i sobretot, caldran respostes a les realitats pròpies del nostre país. I això s'haurà de fer amb un ull posat al futur imminent, s'haurà de fer estant atents als factors que seran determinants els propers anys. I això significa, entre altres mesures, i aquesta sí que és molt important, innovar. I innovar no és altra cosa que aplicar canvis, avenços, millorar l'eficiència de tot el que fem. En aquest sentit, les tecnologies de la informació i la comunicació tenen, i encara hauran de tenir més, un paper essencial, essencial. I que consti que no penso solament en millores de productivitat, que també. Penso en utilitat social, en prestació de serveis, en difusió cultural, en protecció del medi ambient, etcètera, i vostès aquí hi podrien afegir una llarga llista.

El futur de Catalunya passa per la innovació i la recerca, passa per treure el major rendiment possible als recursos que ofereixen, per exemple, i de manera destacada, les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

En podríem dir una “Catalunya 2.0”, que passa per actuar, entre d’altres, en tres direccions: la innovació tecnològica, i aquí les mesures han de ser per donar més suport a la I+R+D –per cert, malauradament sembla que els pressupostos de l’Estat per al proper any no van en aquesta direcció–, potenciar sectors productius emergents vinculats a les TIC i promoure la implementació dels avenços tecnològics a més sectors i activitats productives.

Segon concepte fonamental: igualtat d’oportunitats tecnològiques. Que les xarxes d’informació i comunicació arribin a tot arreu, a tot el territori. I aquí em consta que el Govern fa feina per intentar avançar més ràpidament en aquest sentit, perquè costa massa, avançar.

Reduir l’anomenada “escletxa tecnològica” i, per tant, potenciar la formació; evitar que segments socials, sigui per raó d’edat, per raó de gènere o per recursos econòmics, quedin desplaçats d’una societat 2.0, d’una Catalunya 2.0

Tercer concepte fonamental: participació política. I aquí cal adequar els mecanismes del sistema polític aprofitant les noves possibilitats tecnològiques. De vegades penso que estem encallats no al segle XX, sinó al segle XIX. Determinades litúrgies que tenim en la política són més pròpies del XIX que no del XXI. Ja no del XX, del XIX! Doncs bé, modernitzem l’acció política, siguem capaços de fer-ho; fem emergir aquesta societat participativa, que hi és, que existeix, impliquem-la en els reptes col·lectius. I, sobretot, això a partir de criteris clars d’informació.

Per tant, potenciar l’esperit democràtic, fomentar la participació de la ciutadania en decisions polítiques i públiques i que aquesta participació sigui de qualitat. I amb tot això recuperar valors socials col·lectius, necessaris perquè el país encari els reptes de futur.

Aquesta Catalunya 2.0 que ara els plantejo és una realitat incipient, molt poqueta cosa, encara. I, certament, no sabem exactament on arribarem, on ens portarà, això. Però sí que tinc el convenciment més absolut que ja és una voluntat de present. I no solament això, sinó que s’intueix com un escenari fonamental de progrés per al futur de la nostra nació.

Per tant, si m'ho permeten, per acabar, els encoratjo a seguir treballant en la recerca i la innovació de les tecnologies de la informació i la comunicació, a cercar respostes a les demandes específiques que els presenta, que ens presenta, que els presenta a vostès, la societat.

Estic absolutament convençut que amb la seva aportació, amb l'esperit emprenedor i innovador que sempre ha caracteritzat aquest país i la seva gent, Catalunya avançarà, els propers anys, i ho farà de manera sostenible, amb solidesa i en el camí del progrés social, econòmic i productiu.

Moltes gràcies.